

110

1105

פרוטוקול מספר 9/ב
מישיבת הוועדה לענייני פנים
שהתקיימה ביום ג', ל' בכסלו תשי"ז - 4.12.56
בשעה 08.45

משתתפים:
י. ריפתין - יו"ר
ס. ארם
ד. בר-רב-האי
ס. חזני
ח. מגורי-כהן
ז. פלשטיין
י. שופמן

מזמנים: פר. י. סחר - המפקח הכללי, משרת ישראל

סדר-היום: סקירת המפקח הכללי על המצב במטרה

היו"ר י. ריפתין: פותח את הישיבה:

י. סחר:
ברצוני לדבר על הבעיה היסודית של המטרה, בעיית כוח האדם. יש בעיה של כמות ויש בעיה של איכות. אשר לכמות - סיום הקמת המדינה אנו עובדים ב-50% מהתקן שלנו. כשהתארגנו המשרדים הסדירים; הם קיבלו מהרגע הראשון פחות או יותר את מה שדרוש להם מבחינת כוח אדם. אצלנו בעיה זו חריפה מלכתחילה. בכל שנה עוד שר האוצר על המצב, תמיד הבטיח לי; ודרש שאחכה בסבלנות. כי הבעיה אצלנו איננה של עשרות או מאות אנשים, אלא של הרבה אלפים. התוצאה היא שעד היום לא הצלחנו להתארגן בדרך-כלל בגביית מסמרה על עקרון יסודי ובוני לפי הנוסחה של "מספר שוטרים מבוסס על גיאוגרפיה, דימוגרפיה ופסעים". לפי נוסחה זו קובעים כמה שוטרים צריכים להישלח לכל מקום, לפי מצבו הגיאוגרפי של המקום, מצבו הדימוגרפי ומצב הפסעים בו. בקיץ שעבר הייתי בוינה בקונגרס. בוינה יש טיליון ושלוחה-רבעים תושבים, ויש בה 12 אלף שוטרים. אצלנו, עם כל הפרובלימות שלנו, יש במטרה 6,000 איש, כולל מספר הגבול. למעשה בשארית לי לעבודת מטרה טהורה 5,000 איש, והמצב הולך ורע. לפני שנה היו לי למעשה 6800 אנשים. היום - 6100, וגם זה על הניר. בשנה שעברה הצלחתי לקבל שר האוצר 200 איש נוספים. באה הממשלה וקיצצה ב-5%, אח"כ באה ועדת הכספים וקיצצה בעוד שני אחוזים, ויש לי שוב 6100 איש.

התוצאה היסודה היא שחלק ניכר מהציבור אינו מקבל את השירות שיש לו הזכות לתבוע במדינה מטודת. כשאדם חולה - הוא הולך למשרד הבריאות. אצלנו מבחינה ידועה לית ולין ולית דיין. אנו מצליחים לעסוק בעבודת מטרה שהיא הגרועה ביותר מבחינה של תפישת-עולם משרתית-טקצועית: בחקירת פסעים. אין אנו עוסקים במניעת פסעים, וזהו הרע היסוד המוסד של מטרה. אפשר להתווכח בת"א ביום ובלילה וכמעט לא לראות שוטר ברחוב. ובעיר גדולה כמו תל-אביב, הזקוקה לפחות לאלפי שוטרים, יש רק אלף איש. אין עיר גדולה בעולם שלא נמצא בכל מרחביה, בכל שעות היום והלילה, לפחות שוטר אחד בכל רובע. שוטר המכיר את האזרחים באותו רובע ואת הבעיות, והוא מונע פסעים. הוכחנו כבר גם אצלנו שאם אנו מרכזים כוח במקומות ידועים - נמנעים פסעים. אבל דבר כזה אנו יכול לעשות שבועיים בשנה בשטח ידוע, לא יותר.

א.ב.

ישיבת ועדת הפנים

4.12.56

י. סחר:

יש אזורים בארץ שבהם בכלל אין מסטרה. קחו למשל את הנגב, למעשה סחצית הארץ. יש סקוטות בנגב בהם פתחנו תחנה כדי שאיש יוכל לבוא ולבנות שם. הסייעות הערבי הבדואי בנגב נמצא מבחינה אפקטיבית בירדן ולא אצלנו. הגבול מתחיל למעשה שלושה ק"מ צפונית-מזרחית לבאר-שבע, ולא בהר חברון. אתם יכולים להיכנס לקבט בדואי ולמצוא שאת כל תוצרתם הם קונים בחברון ולא בבאר-שבע, כי שם זול יותר. בכל פעם כשיש מחסור בשוק בת"א, מתחילים להזמין אצל הבדואים, והם מביאים: קפה, אורז, סכיני-גילוח וכדומה.

האם האנגלים שלטו יותר בנגב מבחינה מסחרית?

י. סחר: אין ספק. אז גם בעיית הגבול היתה שונה.

קחו למשל את ענין התנועה. בכל חודש נהרגים עשרות-אלפי אנשים. ונוכחנו לדעת שאם מוסיפים 200-300 איש לתנועה - מקטינים את התאונות ב-50%. לקחתי שוטרים מכל סיני תפקידים למטחן חודש, והוכחנו שאפשר ואפשר להוריד את אחוז תאונות הדרכים.

תגידו: מנין ניקח את הכסף? - אילו היו עושים מאטץ, אפשר היה למצוא את הכסף גם בפנים, בתוך תקציב המדינה. אינני אומר לקחת פקידים ממשרד המסחר והתעסיה ולהעבירם למסטרה. אין זה מתפקידי למתוח ביקורת על חלוקת תקציב המדינה. אבל מבחינה מסחרית יש למשל הענין של חלוקת הזמנות למשפט. החוק מטיל את האחריות לחלוקת הזמנות למשפט על ביהמ"ש ועל המסטרה. לגבי תביעות מזרחיות היה נסיון להטיל זאת עלינו, ולא הסכמנו, ובתי-המשפט עושים זאת. אבל לגבי משפטים פליליים שהמסטרה היא הצד הטעונית בהם, אומרים לנו: אם לא חולקו את ההזמנות - לא תקבלו את האיש. שלוש-טאות שוטרים עוסקים אפוא בהזמנות לביהמ"ש. הפעולה כוללת כתיבת ההזמנות, חלוקתן והגבה על המחלק. כי אם צריך לשלוח מחלק הזמנות לאחד הכפרים. בגליל למשל להופיע בעכו - צריך לשלוח עם מחלק ההזמנה ליוזי של חמשה שוטרים. באנו למשרד המשפטים ואמרנו: בתקן את החוק. יש דואר מדינה. היכן כתוב שצריך דווקא שוטרים להביא את ההזמנה ולקבל חתימה? אפשר לשלוח את ההזמנה בדואר ולשום עם קבלה חוזרת. בכל מקום יש דואר, ובכל כפר ערבי נדח, גם אם אין בו דואר, בא מוכתר הכפר פעם בכל תקופה לפחות לקבל כל סיני דברים.

בבאר-שבע, למשל, אין בתי-משפט. מספר השוטרים העלוב שנמצא שם, סחציתו מטייל תמיד בדרכים. כי ביהמ"ש שלום מגיע פעם בחודש לעשרה ימים. בערים היום האחרים בכל חודש, כשקורים פשעים וצריך להוסיב איש במעצר, צריך להוציא פקודת-מעצר מאת השופט, וצריך לשלוח לשם כך את העציר עם שני שוטרים למגדל, לירושלים או לרחובות. ביהמ"ש מחוזי יושב בירושלים. כל אדם שצריך להופיע בפניו - צריך להובילו לשם, לשמור עליו בירושלים ולהובילו בחזרה. השוטרים עוסקים אפוא בהובלת אנשים בדרכים.

היו בירורים יסודיים בעניינים אלה, אבל יש טיבוכים בחוק.

י. שופט: ביררתי את הענין הזה פעם בורעדת החוקה, כי שר המשפטים התלונן שיש לו פחות מדי שוטרים. שאלתי: למה אין שולחים את ההזמנות בדואר עם קבלות חוזרות? השר אמר שהכתובות בארץ מסולפות מאד.

י. סחר: כיצד מוצאים השוטרים את הכתובות? אילו היו יושבים על המדוכה הזאת אפשר היה למצוא אנשים למסטרה מבלי להוסיף על תקציבה. לא מדובר כבר על כך שאפשר להוציא אנשים צעירים ממשרדים אחרים שאין יודעים בהם מה לעשות עם האנשים הללו ואילו לפטרם אי-אפשר משום שמיגוד עובדי המדינה מתנגד.

ישיבת ועדת הפנים
4.12.56

י. סחר:

על הקושי הזה המגברנו קצת ע"י
מיכניזציה ידועה, מכוניות וקטר טוב. אבל אין זה עונה לבעיות. אם
בא אדם ואומר: היתה אצלי גניבה - הרי תוך דקות אחדות תבוא המשטרה
ותטפל בענין. אבל חוץ מזה איננו עושים דבר.

בעיה שניה היא האיכות במשטרה. האיכות
הולכת ויורדת, ונשירת אנשים בעלי ותק ונסיון הולכת ועולה. אם קראתם
את החוברת ספרטסבו, ראיתם שבשנה שעברה איבדנו 550 איש - 9% מכל
כוחה של המשטרה. מתוך זה חלק ניכר הם אנשים שאנו לא רצינו בהם, אבל
חלק ניכר מהם הם אנשים טובים. 120 איש, בתוכם 12 קצינים, עזבו
בזמנו לאחר נסיון של למעלה מחמש שנים. צאו וראו מה עולה לסדינה
שוטר, ומה אנו עושים להשכלתו.

אנו לוקחים למשטרה על-פי-רוב עולה
חדש שסיים את שירותו בצבא. אין לו סקצו, והוא מופיע לגיוס
במשטרה. אנו סכניסים אותו שנתיים למשטר הגבול. כי כשיש בידי בחור
הבדירה ללכת למשטרה או למשטר הגבול - הוא בוחר תמיד במשטרה, ואין
אנו יכולים למלא את התקן של משטר הגבול. אנו רואים את משטר הגבול
גם כפרוזדור למשטרה. בכשן שירותו במשטר הגבול אנו יכולים לתהות על
קנקנו של האיש ולהתחיל להכשירו לכניסה לתפקידו במשטרה. הוא צריך
לפחות לדעת עברית וצריכה להיות לו השכלה מינימלית כדי שיהיה שוטר.
וגני התיאשתי כבר סכך שיבואו למשטרה מועמדים בעלי השכלה כלשהי.
אנו מקבלים מפנה חסרי-השכלה לחלוטין, כאלה שסיימו שנתיים-שלוש
של ב"ס עמטי או "חדר". על כל 10 אנשים כאלה אפשר למצוא שנים שי
להם אינטליגנציה טבעית וש אפשר לעשות מהם משהו.

אנו מסקיעים במועד כזה קורס בן
שלושה חדשים במשטר הגבול. שם סלמדים אותו את תורת הלחימה, גם את
אלה שהיו בצבא. כי השיטות הן אחרות, ולעתים קרובות באים אלינו
אנשים מחיל של שירות בצבא ולא חיל לוחם. פרט לדרוזים שבאים
מיחידות לוחמות, אבל אלה לא יהיו שוטרים אף פעם, ולכן הקורס
עבורם הוא יותר קצר.

אחרי שלושה חדשים - תוך השנתיים
הראשונות - עובר המועד קורס לעברית. ב"ס סמט על חשבון המשטרה.
כשהוא עומד בבחינה ומצליח כאיש משטר הגבול - הוא מקבל את ההעברה
למשטרה והולך לקורס טירונים. יש ועדת-מבחן הקובעת אם הוא מתאים
למשטרה. קורס טירונים זה נמשך שנה. האיש לומד כחדשיים יסודות
עבודת המשטרה, בביה"ס לשוטרים בפרעם. אחרי שהוא סיים קורס זה,
הוא יוצא כשוליה לשוטר, למחוז. הוא יוצא כמתלמד, ומפקד המחוז
אחראי לכך שהטירון יעבור את כל שלבי התפקידים במשטרה: חודש אחד
ישרת כשוטר תנועה, חודש אחד יוטבאי, וכו'. כך הוא עובד שמונה
חדשים ואינו מוציא תוצרת של שוטר, כיון שהוא יושב עם שוטר המתלמד
אותו.

לאחר סכך חוזר הטירון לבסיס בפרעם,
ושם הוא מקבל בעיקר את הביסוס התיאורטי שאיננו בקלט כל-כך טוב
בתקופה שלפני העבודה המעשית. היו זמנים שהיה תענוג לשבת בביה"ס
לשוטרים. היום אין זה כך. החומר האנושי היום איננו קולט את החומר.
עושים מפנה הצגות להדגמת הלימוד: אני הגנב, אתה השוטר והוא הטלפון,
וטרמיט לחניכים מה לעשות בכל מקרה.

אח"כ נשלח השוטר למחוז. גם אז לא
כולה יוצאים שוטרים טובים. כי זוהי בעיה של תפישה. ככל שישקיעו
באיש יותר את התורה - הוא יעשה בדיוק כפי שמלמדים אותו. אבל אם
תהיה סיטואציה קצת שונה - לא יתמצא.

אחרי כל זה נשלח מפנה השוטר לעבוד
במחוז, ופה מתברר לו פתאום שתבואי העבודה אינם סימפטיים. יום
העבודה איננו בן שמונה שעות, ושעות העבודה אינן קבועות. הוא עובד
שבוע גיוס ושבווע בלילה, ולפעמים - כשקורים מקרים טיוחדיים- הוא
עובד גם ביום וגם בלילה. ואני אינני מסכים לשלם שעות נוספות.

ישיבת ועדת הפנים
4.12.56

י. סחר:

רעשית, משום שתקציב המטרה לא יוכל לעמוד בכך, ושנית, מסום שאבי חושב שזה יהרוס את המטרה. יכול להיות שאין זה כל-כך טוב למלי, אבל אני חושב שאם המטרה מצליחה כיום בתפקידה ויש רוח טובה וחלוצית ויש רצון אמת לשרת ולעזור - הרי זה רק מסום שטרנו את המטרה מדברים כאלה. כי אין לך דבר יותר מטובן מפני להתחיל בסיטה כזאת של תשלום יעות נוספות, ודבר זה אף מביא לשחיתות. השוטר - שלא כמיש הצבא - עובד תמיד כבוד, והינך יכול לבדוק אם לתפקיד מסויים נדרשו לו סמונה שעות ובדיוק בגמר יום-עבודתו הודיעו לו על גביה והוא עבד שעתיים נוספות.

בעבור זמן-מה רואה אפוא המיש שהחיים במטרה אינם קלים. בינתיים רכש קצת בטחון עצמי וקיבל קצת השכלה. הוא הולך אפוא ומקבל "ג'וב" שבו מטלטים כפליים מאשר במטרה.

י. חזני:
היכן הם ה"ג'ובים" האלה בהם מטלטים לאדם כזה יותר מאשר במטרה?

י. סחר:
בנגב, לפסל, יש חברת "סקורות", טולל-בונה, סכתטיט, חברת האסלג, לשכות העבודה וכו'. כל סיני ספלים עוזבים את המטרה ומקבלים במקומות אלו 5-6 דרגות יותר גבוהות מאשר במטרה.

היה לנו גרעין מצויין במטרה, שנשאר מתקופת המנדט. היה גם גיוס טוב, הראשון עם הקמת המדינה, של אנשים שקיבלו אישור להתגייס למטרה במקום לצבא. כ-80% טאלה עזבו אותנו במשך הזמן. אבל 20% נשארו, וזהו חוט-המורה שלנו.

לפני שבועיים נפתח קורס לקצינים בביה"ס לקצינים. נשלחה לשם מסש "תחתית החבית". לאחר מזה אין לנו אף מיש אחד מתאים להישלח לביה"ס לקצינים. כלומר: המטרה תסבול לא עכשיו אלא בעוד עשר שנים. כי הקצונה סרביתה כבר בגיל די גבוה. וכיון שגיל הפרישה מהמטרה הוא בסוף יחטית - אנו מחייבים את השוטר לצאת לפנסיה בגיל 55 - יוצא שתוך שנים טענות נהיה חייבים להשאיר את הקצונה ולא לוותר עליה, או שאלה יצאו לפנסיה ולא יהיו לנו אחרים. הפנסיה שמקבל אדם במטרה לאחר 25 שנות שירות היא $\frac{2}{3}$. מיטהו צריך אפוא לעשות את חשבון הנפש גם בענין זה.

עשיתי הסנה נסיון שנתן הדין טובים, אבל אינני יודע אם הדבר יהיה בר-קיימא. משנתגלה מסבר בשוק עורכי-הדין ובתי-הספר למספטים טוציאיים אנשים צעירים מדי שנה - קיבלתי מבתי-הספר את טפות המסטיים, ופניתי אליהם במכתב אישי והצעתי להם להיכנס למטרה. עשיתי הסדר עם הטועצה המספטית שללוט שנות שירות במטרה ייחשבו כסטאג', ויוצא שהאיט עצמו סרוויח סכך. ההיענות עד כה די טובה. אני מניח שחלק מהאנשים גם ייקלט, כפי שאני מניח שייטצא חלק שינצל אותנו כסו אלה שבאו בטלחתת השחרור. כל אלה הם דברים העסויים להקל עלינו במידת-מה, אבל אין בכך מסוט תרופה לבעיה.

תשאלו: מה הפתרון? - הפתרון בראש וראשונה הוא בשאלת הסכר. לעתים מדכא אותי הדבר עד כדי כך שגם אני חושב לברוח. אתה עומד בפני קיר אטום ואינך יכול לעשות מאומה, בוועדת-גורדי הצלחתי להעלות את דרגתן של השוטר מהדרגה הנמוכה ביותר - שהיא דרגתן של נערות מתחילות - סדרגה 14 ל-13, עליה בדרגה אחת. ראיתי בכך הישג גדול. לפסל: משרד התחבורה ארגן לעצמו מטרה קטנה מטלו בנטל. המטרה הזאת עושה בדיוק מה שעושה מיש המטרה בנטל. על-יד השער עומד שוטר ועומד איש מטרת הנטל. השוטר הוא בדרגה 13; שוטר הנטל הוא בדרגה 12. ולא זו בלבד, אלא ששוטר הנטל סרוויח לפחות עוד 30-50% משכורת בשעות נוספות. הם עומדים שניהם ביחד, ומשוויים את מה שהם מקבלים. דבר זה הורס את מוראל המטרה, שלא לדבר כבר על הכפילות שישנה: השוטר, שוטר-הנטל ושוטר-הטבט.

ישיבת ועדת הפנים
4.12.56

י. סחר:

או, למשל, בסדה-התעופה בלוד. הסוטר עם עובד. 10-12 שעות ביום, ואם האוירון מתאחד - גם 18 שעות. בסוף החודש מקבל הסוטר את מסכורתו העלובה של דרגה 13, ומילוי איש מסירת הטלס או עובד-הטלס העובד יחד אתו מקבל את כל התוספות ותוספות-התוספות. ברור שהמסורה איננה מוסתת.

יכול להיות שאני נכסלתי בתפיסת-העולם שלי. יכולתי לשלם תוספות באותה קלות שעושים זאת סוטר התחנולה והמוצר לגבי אנשיהם. אבל טוב שלא עשיתי זאת. אך אינני יודע כיצד לפתור זאת. כי לגבי המסורה אין מצב בו היא יכולה לומר: אינני סוכנה לטפל בענין ידוע. אם יש ענין כלשהו - אנו סוכרתיים לצאת. אינכם יודעים, למשל, מה פירוש חיפוש ילדים בשבילנו. הדבר מעסיק מאות סוטרם. במחוז קטן כמו טבריה, שטח אין בכלל סוטרם כיוון שאין שם פשעים, הולך ילד לאבוד ומוכרתיים לרכז מאות אנשים. אם הילד ישאר לילה אחד בחוץ - כמובן שלא תמצא אותו עוד בחיים. היה מקרה אחד בנגב שלא הצלחנו למצוא ילד - והדבר הרס את כל האנשים שם. אתה מוציא אפוא את האנשים שטס מהפיטות לעבודה.

או, למשל, כיבוש עזה. נקראתי לרמטכל סוטר לי: אתה צריך להיכנס לסם, כי אינני רוצה שהצבא יעשה זאת. אמרתי לו: טוב, תנו תקציב. אבל בכך לא יכול לעזור לי. לקחתי אפוא 300 אנשים סטיטב אנשי והעברתי אותם לעזה. אני זקוק שם לאנשים דוברי ערבית ולאנשים שייצגו שם את סדינת-ישראל, ופירוש הדבר: סטיטב האנשים. 24 שעות לאחר שנכנסנו לסם התחלנו לפעול לא רע. הצבא היה שם שלושה שבועות ולא הצליח למצוא שם נשק, ומילוי אנו מצאנו נשק. שלחתי לסם קצינים המכירים את האזור, אנשים שעבדו עם אותם הערבים לפני כן ויש להם בין האוכלוסיה שם אלמנט המכיר אותם. ביום הראשון שבאו כבר באו הערבים והציעו להם סחורה. בחן-יונס מצאנו מאות כלי-נשק. שבוע לאחר שבאנו לשם כבר יושבים מצלנו שלושת הרוצחים של רועי רודברג. אבל מבצע טטוג זה אורס את עבודת המסורה לטשך חדשים.

אחוז הפשעים עלה בתל-אביב בשבועות האחרונים במידה מוזעזעת. בשבוע הקרבות לא היו פשעים, וזה לא סטיבות פטריוטיות. כיוון שתכנית שעת-חירום של המסורה אוסרת להוציא את כל המסורה לרחוב, פתחנו עשרות נקודות מסורה בכל הישובים, במעברות, קרוב לגבול, כדי להשתלט על האוכלוסיה החדשה ולעזור לה להתגבר על טורדות הפלחטה. וכיוון שכך - היו פטרוליים בדחובות ת"א ביום ובלילה. ועם החשש מפני טכנת הפידאיון הקטנו מחסוטים רבים, והתוצאה היתה שהגנבים פחדו לעבוד. אבל ברגע שהסרנו את המסורות והמחסומים הללו - התחילו שוב.

לא ארחיב את הדיבור על הצידוד ההולך ומתייטן. יש לנו סכוניות שקנינו ב-1949. אינני חושב שיש אף מוסד מסלתי אחד בארץ שאנשים נוסעים בסכוניות ב-1949. גם כאן אנו מסתדלים להתגבר על הקשיים ע"י מאטץ גדול, ע"י העלאת רמת הסדנאות, ע"י פרטים לנהגים ולסדנאות, ולאט-לאט מחליפים את הרכב.

ח. טבריה-כהן:

מהו אחוז הקצינים או הסוטרם שהתפטרו לפני שהגיעו לגיל של פנסיה, מתוך החישוב שהפנסיה שיגיעו אליה לא תספק אותם בלאו-הכי, ומה אתם עושים - או מה אתם חושבים לעשות - נגד התופעה הזאת?

ט. חזני:

האם לדעתך הגורם היחיד - או העיקרי - הוא המסכורת, ובמידה שיבוא תיקון לבעיית המסכורת נפתרות הבעיות? האם זוהי הבעיה העיקרית גם לגבי כוח האדם הקיים וגם לגבי משיכת כוח אדם חדש?

מה היית מתאר לך ביחס לדרגות המסכורת של המסורה?

ישיבת ועדת הננים

4.12.56

ד. בר-רב-האמי:

מהסקירה נתקבל הרושם שכוח הנדס המועט הוא תוצאה של התקציב. בניחויים הפטרות תקציבית. האם אתה רואה דוגמה אנושית במספרים מספיקים - שטה עד תשעת אלפים איש, בגילים סתאיים והכשרה פתאיים?

ט. חנוני:

מהו לדעתך האופטימום מבחינה מספרית, המצבה האופטימלית, כולל הרצועה?

היו"ר י. ריפתין:

האם המפקח הכללי חושב שאנו יכולים לעזור מבחינה קונקרטית? הזכרת למשל בסקירתך את הבירור עם משרד הסטפטים בנוגע לחלוקת ההזדמנות. אני חושב שאין קושי - אם ימצא צורך בכך - שנועדת הפנים תזמן לבירור את הגורמים השונים ותנסה לברר את העניינים.

הוא הדין בענין המשכורת. גולי כדאי לברר את השאלה הקונקרטית ולהציע הצעות מעשיות. הייתי מבקש לדעת את דעת חברי הוועדה על כך.

בקשר עם תלונות על המסורה, ביקורת וכו'. האם אין ענין במסורה סוג מסויים של ביקורת או תלונות יתברר ע"י גוף ציבורי, פדיני, סטטלתי, פרלמנטרי או אחר? הכוונה לשאלות כלליות יותר בנוגע למסורה, לא לפרטים.

הזכרת בדברייך את רצועת עזה. בהזדמנות זו אני רוצה להזכיר לעומד להתקיים סיור של ועדת הפנים ברצועת עזה, ביום א' הבא. הכוונה איננה לתורה אלא ללמוד משהו. אני מציע שתתן לאנשיך הוראה כלשהי בענין זה.

כן ברצוני להזכיר שהובעה לפנינו מסאלה לערוך סיור בבתי-הסוהר.

י. סחר:

ענין בתי-הסוהר שיין לסר המסורה ולא לי.

י. עופמן:

בענין העברת הפקידים הסיוותרים מספרדים אחרים: - אפשר היה גולי לקחת אותם לעבודה פשוטית גרידא. כי אנשים אלה הם בדרך-כלל בגילים כגלה שלא כדאי להשקיע בהם את כל האיטון המסטרתי. גולי מוטב להעסיק אותם בתור פקידים במסורה ולא כשוטרים, וכך ישחררו את השוטרים מהעבודה המסטרית.

בשנה האחרונה תופשים שוטרים יותר מדי מקום בכותרות העתונות, דבר לא כל-כך נעים. אני עצמי מתייחס למסורה בחיוב. אבל צריך ליצור גם בקהל אותה הרגשה שהמסורה היא מסורה כללית ושייכת לכל אזרח. גם בצבא שייכים אנשים למפלגות. אבל ביחס לצבא אין בציבור הרגשה של מפלגתיות יתר על המידה. הייתי רוצה שאותו יחס ייווצר בציבור גם כלפי המסורה. וזה תלוי לא רק בציבור אלא במסורה עצמה. דבר זה יכול להשפיע על כל מיני דברים, וגלי גם על עניינים תקציביים.

ט. חנוני:

אני מציע להזמין לישיבת הוועדה את שר האוצר, ביזמחה של הוועדה, ואני מציע לעשות זאת ככל האפשר מוקדם, לפני שהמסאלה מאשרת את התקציב. ביחד עם שר האוצר אני מציע להזמין גם את שר המשפטים ואת שר המסורה. אפשר יהיה לברר אתם עניינים כמו מסירת ההזדמנות, העברת העובדים הסיוותרים - וכל שר הרי מודה שיש אצלו כאלה אלא שאין הוא יכול לפטרם - וכו'.

בעיה נוספת היא בעיית תקציבה של המסורה. ביחס להגדלת המשכורת אינני מתאר לעצמי שיכולה להיות הסכמה. אני עצמי - כל כמה שאני מסוכנע שיש עוול מבחינת דירוג - קשה יהיה לי מפילו להסליף דוקא עכשיו על תיקון הדגד, אבל צריך להעלות את הבעיה. גולי אשר לתת לה תשובה חלקית. גורמים אחרות: להגדיל את העזרה של שק"ם, של שכר-דירה וסובות-הנחה קלות אחרות. המסתכמות בכמה לירות בכל חודש. הוועדה צריכה לתת את דעתה על כך

ישיבת ועדת הפנים
4.12.56

ד. חזני:

מסיבה פשוטה: לעובדי המדינה יש מי שדואג. הם דואגים לעצמם. יש איגוד עובדי המדינה, עם שביתות וכו'. זהו נושא ליחסים רגילים שבין עובדים ומעבידים. ואילו השוטרים באמת מסכנים בנדון זה. הם אינם רשאים לה לשבות ולא לבוא בתביעות מאורגנות למעבידיהם. רק ועדה פרלמנטרית היא הצריכה להיות לפה לשוטרים.

בעיה אחרת היא הגדלת התקציב לכוח האדם בכלל. אני מציע לסמוע פרטים בנוגע למיניסטר הדרוש, ולעשות גם זאת לפני האיטור הסופי של התקציב בממשלה.

ה. טגורי-כהן:
כיום מקבל כל שוטר שהמטרה מעבירה אותו מסקום לסקום, דירה. אבל אם השוטר הזה מפוטר או מתפטר כעבור זמן - מצבו קשה מאד, כי הוא נשאר בלי דירה וגם חסכוניותו אינם מספיקים לרכישת דירה. אין הוא מרגיש שום בטחון לעתידו. אולי צריך למצוא דרך להבטיח לשוטר תנאים רגילים החלים במקומות אחרים בענין זה?

ו. פרלמטרינו:
האם הגיש משרד המטרה לאוצר - במסגרת דרישות המשרדים לקראת שנת התקציב החדשה - דרישה להעלות תקציב המטרה, ובמה מתבטא הדבר מבחינת הגדלת כוח האדם?

ז. סחר:
לשאלה בענין אחוז המתפטרים. לפני שהם מגיעים לגיל הפנסיה: - למעשה כולט. יש רק מקרים בודדים של אנשים המתקרבים לגיל הפנסיה. מתפטרים אנשים עד גיל 45, צעירים וכאלה היכולים עוד להסתדר במקום אחר.

אני מודה שלא רק המסכורת היא הגורם לעזיבה. אני מרשה לעצמי לומר שמסכורתו של שוטר בדרגה הנמוכה איננה נורמה כל-כך והוא מסתדר אהא. רובם של אלה הם מבין העולים החדשים שרמתם נמוכה יותר משל הוותיקים. הם גרים במעברה, לבוש המספחה שונה, ודרישותיהם שונות. גם השוק הפרטי לא יתן למשלים הללו יותר.

המצב מתחיל להיות טראגי לגבי שוטרים בדרגות סטל ומעלה. הקצונה הגבוהה של המטרה מתייסרת בנראות. קצין גבוה שאשתו אינה עובדת, מצבו נורא. יש אצלי קצין שיש לו ארבעה ילדים, והוא הולך ומחסל את רכושו שהיה לו. היתה לו ירושה, היה לו עסק לפני שנכנס למטרה, היו לו מצלמות, מכונית קטנה וטכונת-כתיבה. את הכל מכר. קצינים שיש להם ילדים בגיל בי"ס תיכון, בשגילם זוהי קטסטרופה. אינני מדבר כבר על המפקח הכללי שאלמלא היתה לו הכנסה צדדית לא יכול היה לשרת את המדינה.

אבל זו איננה הסיבה העיקרית שעוזבים. יש קצינים - לא שוטרים פשוטים - העוזבים את המטרה משום שנוכחו לדעת שתפקידם חדל להיות תפקיד מכובד במדינה. המטרה היא הזרוע החשופה ביותר של השלטון במדינה, וקל מאד לפגוע בה. לכן אנו נמצאים במגוון של השפעות ודברי-בלע ללא גבול. כל מי שרוצה להכות את השלטון ואת הממשלה - פוגע ראשית-כל במטרה. ודבר זה פוגע בהלך-רוחם של הקצינים. אחדים מהם אני מחזיק בכוח. הם טוענים: לא מסכורת, לא חיי מספחה, ולא תנאים. אם בשביל ה"כבוד" הזה - אינני רוצה בכך.

לשאלה מדוע תופסת המטרה יותר מדי מקום בכותרות העיתונים: - המטרה בוודאי אינה אשמה בכך. אנו אשמים בכך שאיננו פנסיים לכסות דברים. אין במטרה אף מקרה אחד - וזאת אני יכול להגיד באלה ובשבועה - ולו המגונה והמכוער ביותר, שמרנו לרגע אחד: נכסה עליו ולא נוציא אותו החוצה משום שזה יגרום לנו בזיון. למשל, עבין שטיינברג. הוא התחנך שביתן לו לעזוב את המטרה, והיה קל לעשות זאת. אמרתי: לא. נוציא את כל הזוהמה החוצה. אינני מתבייש בכך. ואני מודה שטעיתי, אם כי אינני אומר שלא אחזור על מקרה כזה אם יקרה. טעיתי כי חשבתי שהציבור והעיתונות יבינו זאת. בכל הקריירה

ישיבת דעת הפנים
4.12.56

י. סחר:

את

שלי במסטרה הסוסנט הקרוב ביותר לעזיבת/המסטרה היה זה סטיינברג, כסכל העתונות פתחה את הפה להצדקת אדם סלובלך ופוסע זה. עתון אחד נהג אחרת. בא אלי דיסנצ'יק מ"מעריב" ואמר: בא אלי סטיינברג וסיפר לי סיפור איום. מה יש לך להגיד? אמרתי: הא לך המסצא של חבריו של סטיינברג שחקרו את העניין. הוא קרא בטשך שעתיים את הדו"ח אצלי במשרד, ואמר: אין לי מה לדבר, לא אכתוב מלה. זהו העתון היחידי שלא פרסם את סכתביו של סטיינברג. בכך אטסה אפוא לא המסטרה כי אם אותם העתונים שעשו זאת, כולל העתון ההגון "הארץ" שהתקיף את המפקח הכללי על שהעין לפטר פוסע. אין אף מוסד אחד בסדינה המקטיב בתסוסת-לב כזו לתלונות הציבור כמו המסטרה. אני אומר בגאווה: במסטרה אין ביורוקרטיה. גם לשוטרים שלי יש יצר הסלטון ורצון להתעלל בציבור. אבל אני אינני מרסה. כל אזרח רשאי להתלונן, וסתלונבים לאלפים. עשרות אנשים עוסקים אצלי בבירור תלונות. מזכירתי האיטית מטפלת בתלונות; כל התלונות על התנהגות שוטרים וקצינים עוברות דרכה. כל תלונה נחקרת באופן יסודי ביותר, גם כשאני רואה מראש שהיא קנטרנית. גם לגבי סורת המנדבים חקרתי, למרות שידעתי שאלו עלילות.

ס. פרלקסטינו: אבל מהי, לפי דעתך, הסיבה?

י. סחר:

את המסטרה קל להסמליץ, וקשה לה טאר להתגונן. כמה סופלים את דמו של עמוס בן-גוריון! ואני אומר לכם שהוא חף מפסע. הוא איס יוצא-טן-הכלל, אדם בקי וטהור. נכון שעשה טעות אחת, שהיה יוצא לפעמים ויושב בבית-קפה עם חברים וסותה כוסית קוניאק. מה האסון בכך? אני איטית אינני אוהב זאת, אבל אינני רואה בכך טום פגם. סנפחים אפוא את הענין הזה, ואני יודע שלא סתכוונים אליו. אחד המספיצים הסרכזיים אמר לי: אני רוצה טבן-גוריון יקבל שבץ, וזאת אעשה על-ידי-כך. מה אני יכול לעשות? בסדינה הזאת צריך אדם ללכת ולהוכיח באופן טידי שאיננו גטל? זוהי הטרגדיה של המסטרה, והורסים עלי'כ את סיטב האנשים ואת טעודה של המסטרה בסדינה. ואני חייב להגיד שהמסטרה אי נבה דעה. היא טסורה לתפקידה. היא לא נכסלה באף טטיטה שהוטלה עליה, בתנאים ובטמצעים הנחונים לרשותה, וזה רק הודות לסטירותם של הבחורים, בכל הדרגות. אבל הורסים זאת. עוד טקרה אחד כזה, ולא יטארו קצינים במסטרה. אילו היו גם המפלגות וגם העתונים מקבלים שהמסטרה היא כמו הצבא, היה הטצב טובה. וזוהי הסיבה שאין פוגעים בצבא, כי הכל החליטו שהצבא צריך להיות סחוץ למסחק הפוליטי. המסטרה איננה סכסיד של ספא"י ושל אף מפלגה בסדינה, והיא לא תהיה סכסיד של אף מפלגה. אני אינני יודע מי הוא חבר מפלגה זו או אחרת, פרט לאנשים הקרובים לי. מתי אני יודע שהאיס הוא, למשל, חבר "חרות"? כסחבר-כנסת מטעם "חרות" סתחיל להסתדל אצלי בסבילו. אין טוטר במסטרת ישראל שאינו יכול להגיע למפקח הכללי. זוהי זכותו האלמנטרית. כל אחד רשאי להגיס בקסה למפקדו ולבקס ראיון עם המפקח הכללי על נוטא טסוייה. ואם תוך טבויעיים אינו מקבל תשובה - הוא רשאי לפנות יסירות למפקח הכללי. ואין טקרה טטוטר יבוא ולא אתן לו לדבר מהתחלה ועד הטוף. אחרי טטיעת דבריו אני פועל ומקבל תשובה. כל הסתדלנות המפלגתית הזאת היא אפוא טיותרת. גם בדרג נטוך הטצב הוא כזה.

גם העלילה על הבחירות בספא"י בתוך

כתלי המסטרה היתה עלילה סתם. נכון טוועדת הבחירות של ספא"י עטחה טטגה והכניסה טלוטה אנטי טטטרה כטועמדיט. אבל הם לא ידעו טזה אטור. אם טותר לרטטכל של הצבא להיות טועמד - לטה להט אטור? אני סמרתי על המסטרה טפוליטיקה יותר טאטר בצבא. כל מי טרוצה להיות טועמד לראטות רטות מקומית, למשל, צריך להתפטר מהמסטרה, ועליו לדעת טאם ייכסל בבחירות, לא יוכל לחזור.

אני חוזר ואומר: המסטרה הזאת היא נפלאה,

והיא טטרתת רק גוף אחד: את הסדינה, בכל הכנות והנאטנות, אם כי ברור טיס כטלונות שאינם אנכרים טבמטטרה יס קו פרו-טפלגתי.

ס. חזני:

מה בנוגע להתפטרותו של הקצין זינגר טחיפה?

י. סחר:

זינגר הוא שוטר ממדרגה ראשונה, אבל אנאלפבית. רצייתי שילך לקורס ויהיה קצת בן-אדם. לסלוח קצין לקורס של תסעה חדשים זהו דבר קשה מאד. אינכם יכולים לתאר לעצמכם אילו בעיות סוציאליות יש בטסטרה. כל קצין קשה לו ללכת לקורס, מסום שאסתו חולה או כדוטה. קבעתי אפוא כלל: פרט אם אני מקבל תעודה רפואית שצאתן של הקצין לקורס מסכנת את חיי האשה - אינני מוותר, ואי-אפשר לעשות יוצאים-מן-הכלל. אילו הייתי מוותר בענין זינגר, הייתי קובר את הענין. אמרתי לו: הדרגה שלך אינה תלויה בתוצאות הקורס. אני רק רוצה שתקבל ליטיס. אבל הוא פחד מהקורס, והתפטר. היה לי חבל מאד לאבד אותו, אבל הייתי הורס את כל מבנה הטסטרה אילו ויתרתי.

לגבי רזרבה אנוסית: - אין רזרבה אנוסית. אבל אילו היה סר האוצר נותן לי תקציב לאלף איט - הייתי לוקח את החומר שבא אלי, הייתי בורר במסך הזמן, וסוף-סוף היה יוצא משהו.

לגבי האופטימום: - המספר הוא אלף איט נוספים. אילו הייתי מקבל אלף איט נוספים, הייתי נוטם לרזרבה והיינו מחסלים אחוז ניכר מהפוסעים והפסעים בארץ. הצרה היא בתי-המספט. עד שאתה תופס פוסע מועד, סוכיח את פסעו וסביא אותו לדין, ועד שאתה מסכנע את ביה"ד להרטיע אותו - סופטים אותו לסנת מאסר. למסל: ערוסי, פוסע מסנים. עשרות פסעים מאחוריו, והוא קיבל סנה וחודס, מתוך זה יטב כבר תסעה חדשים. הוא צוחק למסטררה.

ח. סגורי-כהן:
אולי מוטב לפעמים לקבל אנשים כאלה למסטררה כדי שיחזרו למוטב?

י. סחר:
אין מקבליט למסטררה אדם עם תיק פלילי.

דבר שהיה עסוי לעזור לנו הוא ענין הדיור. אדם היושב בדירה של המסטררה יחשוב עטר פעמים לפני שימפטר. אבל התקציב לכך מוגבל. שר האוצר הבטיח לי שאם ימטיכו לתת תקציב לסיכון - נקבל טאה דירות נוספות. ההסתמפות בסכר-דירה היא טבע לירות. היינו יכולים להקים אלפי דירות במסך הזמן, וזה היה סוסיף ליציבות המסטררה.

פ. חזני:
אולי אפשר למצוא שיטה לפיה יסתמף השוטר במסהו בבנין, פחות מאסר בסיכון פרטי, כדי שהדירה תטאר אצלו בסופו של דבר, אבל רק כעבור מספר שנים כדי שבינתיים ישרת במסטררה?

י. סחר:
באנו לשר האוצר בהצעה, כשהתחיל מפעל החסכון לבנין. יש אצלנו שוטרים המתקרבים לגיל הפנסיה, וחיים בדירות של המסטררה. זהו טטס סיוט. לעולם לא אסליך שוטר שיצא לפנסיה מדירתו. הצענו לאוצר לכלול בתוך מסגרת תכנית החסכון לבנין עבור שוטרים אלה דירות, או עבור שוטרים הרוצים לבנות לעצמם דירה. האוצר הסכים, אבל תביעותיה היו כאלו שלא יכולנו לעמוד בכך. כי מנין יקח שוטר אלפיים לירות? או שהדבר אינו ניתן לביצוע, או שזה טעודד את השוטר להסיג כסף בדרכים בלתי-חוקיות. אילו היו מסדירים זאת באמצעות תסלוטים חדשים - אני בטוח שטאות שוטרים היו מסתמפים בכך. האוצר לא היה נכון ללכת לקראתנו בדרך נדיבה בענין זה, ולכן לא יצא טאומה טן ההצעה.

אשר להבאתו של סר האוצר לכאן - אני חייב להגיד את האמת: יש לכך אטנס ערך מוסרי, אבל אינני מאמין בערך המעסי. יסבתי עם סר האוצר בענין התקציב של הסנה הבאה. אינני יכול לתבוע סטר האוצר דברים שלא יוכל לתת. אינני יכול לדרוש ממנו אלף איט כשהדבר מתבטא בשלוטה סיליון לירות. אנו מגיטים בכל סנה תקציב חדס לפי הסתכונת של הסנה טעברה, וביחד עם זה תקציב נוסף להמלת התקציב לעומת הסתכונת הקודמת. התקציב הראשון, לפי הסתכונת של הסנה הקודמת, גדל הסנה בעטרה סיליון לירות, בגלל תוספת-יוקר, בגלל העלאת שכר, התייקרות החמרים ומסים על החמרים. באתי לשר האוצר בדריסה צנועה: תוספת של 250 שוטרים. הוא לא יכול לתת לי זאת, ולבסוף הייתי מוכרח להסכים לתוספת של 150 איט בלבד.

ישיבת ועדת הפנים
4.12.56

י. סחר:

ברצוני להעיר שבנוגע לעזה יש לי הסכם עם הצבא המסחרר אותי טחלקי בסירות הגבול עד שיחברר אם יש לי תקציב לעזה או אין.

יותר מזה לא יוכל סר האוצר להוסיף. אבל אולי כדאי באמת שתסמעו אותו. בדרך-עקיפין צריך למצוא אפשרות לייעול מנגנון המססלה, ודבר זה היה פותר במידת-מה את הבעיה. אבל עד היום לא נעשה הדבר.

אין הדבר פשוט להעביר פקידים. חיסלתי את המוסד של פקידים אזרחיים במסטרה. בהתחלה היו לנו במסטרה כ-300 עובדים אזרחיים, אסים שלא התאימו להיכנס למדינת ישראל וכו'. תוך שבתיים מצאתי אצלי במסטרה "סוס טרויאני"; איגוד עובדי המדינה, מסא-וטתן וכו', ונוצרו אצלי סני מעטדות. אני מוכן לקבל אצלי אנשים בגיל קצת מעל לגיל הגיוס המבטימלי למסטרה שהוא 30, אבל הם חייבים להיות סוטרים.

נכון שהסוטר הוא המקופח ביותר מסוים שאין לו ארגון. ואני סודה סידי היתה במעל הזה. ראס המססלה הסכים אתי שעדיין לא הגיעה הסעה לארגון את הסוטרים באיגוד. יש אמנם ארצות שבהן יש איגודים כאלו, אבל גם הן מצטערות על כך, ועכ"פ יש להן יותר נסיון מסלנו.

בענין הסיור לעזה, ברצון אתן לכם

ליווי כטבוקס.

לסאלה של היו"ר אם אפשר להקים גוף ציבורי לבידוד תלוונות: אם להיות גלוי, דבר זה הוא מאד לא קונסטרוציונלי, ומדוע הוא דרוס? אין עוד מדינה בעולם שבה אפשר להתלוונ כל-כך הרבה על סוטרים כמו במדינה הזאת. כל אזרח יכול לפנות. האזרחים פונים לספקח המחוז, אם אינם מקבלים סיפוק - הם פונים לספקח הכללי, אח"כ לסר המספטים, אח"כ לטבקר המדינה ואח"כ לוועדת הפנים של הכנסת. יותר מזה אינני חושב שצריך. העוונות בלאו-הכי חפסית לחלוטין.

היו"ר י. רי פתיו:

יש חסיבות רבה בעצם ידיעת העניינים שעמד עליהם המפקח הכללי, אבל לא ברור לי אם הגיע הזמן להסיק מסקנות משהן. מסרד המסטרה יודע שאנו מוכנים לעזור. אסר להזמנת הסרים לישיבה - אני מסאיר זאת לסיקול-דעתו של ספקח המסטרה.

בהזדמנות זו ברצוני להעיר שסיתוף-הפעולה בין מסרד המסטרה ובין ועדת הפנים ראוי לסבח. אינני מסריר את הוועדה בכל מיני תלוונות קטנות של אזרחים המגיעות לוועדה. אבל אני מעביר אותן למסרד המסטרה, והדברים מתבררים ומגיעות תשובות מפורטות. אבל אני בכל זאת חושב על ועדה שיהיה בה סופט עליון, סר או איסיות מוסרית מקובלת. אם המסטרה מסוכנעת באמת שכל הדברים הללו מופרכים - אין סיבה שלא תסכים לגוף כזה שהיה פונה לציבור וטודיע לכלל הטענות נגד המסטרה אין סחר. זה היה מספיע הרבה על הציבור. אין זו הצעה רסמית מצדי, אבל אני שביא זאת לתשוטת-לבכם.

י. סחר:

ברור שכסיווצא גוף הקורא לעצמו "ציבורי" ומאסיט את המסטרה - הדבר צריך להתברר. חסבתי שהדבר הזה יגיע לסמיעה מהירה וסס יתברר הענין וחטל. אבל זה איננו מספט. זהו מספח, כל האינסטיטוציה הסטנית של סאלות ותשובות. עסוס בן-גוריון ענה לכל הסאלות בכנות ובלי התחטקות, והנה הסבוע סופיע עו"ד תמיר ויס לו עוד 400 סאלות. זה לא מספט צדק.

ס. חזני:

אני מבקט שהיו"ר יסחרר את ספקח המסטרה מסתן תשובה אם להזמין את הסר או לא. אין זאת יזמחה של המסטרה אלא של הוועדה החרדה למצב המסטרה. אני מציע להזמין את סר האוצר ראסית בגלל הערך הסוטרי של הדבר, וסנית, מסוס סיס דרכי-עקיפין לעזור לסוטרים, דרכים שאינן סתבטאות בהגדלת התקציב בסיסרין, כמו: העברות אנסיט, או הקלות בטס-הכנסה כפי סניתנות לטרקטוריסטים. העובדים בספר אם כי מספחותיהם נסארות בעורף.

א.ב.

ישיבת ועדת הפנים
4.12.56

ס. פרלסטין: אני תוסך בהצעתו של חבר הכנסת חזני.
דוקא לפני הדיון בתקציב מוטב להיכנס
לבעיה, כי אננו נוכל לבדר את פרטי תקציב המסטרע יותר טוב מסתוכל
לעסות זאת ועדת הכספים.

הר.ח.ט.: להזמין את סר האוצר לישיבה הבאה
בנוגע לתקציב מסרד המסטרע.

(הישיבה נועלה בסעה 10.40)